

Обнављање претплате

Крајем овога мјесеца истиче претплата многи-ма претплатницима. Да им се лист не би обустављао, умољавају се да благовремено обнове претплату.

Администрација
„Цетињског Вјесника“

Цетиње, 15. децембра

Код Његовог Величанства Краља ономад у вече у Двору је био закупљен већи број господе народних посланика. Наш дубљени Господар често пута позива код Себе у групама народне представнике. Своје великодостојнике и виђеније људе из народа. На тај начин Господар је вазда у контакту са Својим драгим народом, тачно се обавјештавајући преко његових првака о његовим жељама и погледима и о његовој стању. Без обзира на назоре појединаца и на њихова међусобна лична расположења и без обзира на њихов положај и степен обратована, Господар прибירה око Себе прве синове Својега народа и преко њих слуша откуцаје његовога срца. То стално струјање осјећања и мисли од народа пријестолу, и од пријестолом народу налази регулатора у нашем владоцу, који, тако радећи, Своју тешку владаачку дужност врши у духу начела о улози модернога владоца. А у тој узајамности осјећаја Краља и Народа и лежи моћ једне државе. Та је улога веома тешка, и у колико се држава више развија, у колико потребе савременога живота бивају разноврсније и многобројније, у толико је терет владаоачеве дужности већи, пошто се од владоца тражи да свуда стигне и да све види. Кроз њега мора да пулсира живот државе и народа у све артерије, чију мрежу општи напредак свакојега дана повећава. Наш Господар лако сноси терет дужности модернога владоца — дужности, која је сваки дан већа и заплетенија, данас много тежа, него ли је била прије пет година, у очи Устава. Лако носи поменути терет зато, што је свагда јака и свјежа духа, што је оптимиста, који се не плаши тешких питања будућности, и што је стално у додиру са народом, не затварајући своје ухо испред гласа ниједне савремене потребе, нити срце испред разложнога протеста неправилности.

Наведене чињенице нашле су потврду и ономад у вече у Краљевскоме Двору приликом разговора између Његовога Величанства Краља и господе народних посланика. Као и увијек, Господар се умјешно послужити лаким начином за исказивање и пронагирање дубоких државничких погледа. Његова је мисао влада лако представљена, тако

да је свако може схватити. У овим приликама Господару је најмилији симболистички начин. Претресајући са посланицима многа дневна питања општега значаја, Господар је ономад вече у фигури дао израза овој својој мисли о држави:

У планини лежи скривен лав народне снаге. Око њега је много и других снажних и нејакних животиња.

Први је поглед пао на међеда. — Чему он ту, тако незграпан и неотесан? — запиташе сви присутни.

— Нека га. Гдје други не прокрче намећу, он ће плећима.

— Што ће вам та лисица? — ударише у протест неки, кад видјеше, да се и она привукла лаву.

— Лисица је ли? Она је мудра и лукава. Она је слаба за физичку борбу, али она ће изградити ратни план и истијем непријатеља нагмудрити.

— А онај мајмун? — заграјаше сви, кад сназише и њега у близини.

— Мајмун је смијенна звијерка. Он ће својим мајмунцима забављати непријатеља и патретивати га на пилу и бесчашћу. Мајмун докле ради и сви познати криво се прилашати циљу.

— Добро, нека га пристадоше сви. Мајмун је нам ова попан, онај зец! Еј, он над није погрешан.

— Не зборите тако, Зец има добре и брзе ноге. Он ће нам бити поштијер!

Сви присутни посланици и остала господа грохотом се насмијаше. Сви су одмах разумјели смисао Краљевих ријечи. Кад се смијех стисао, Његово Величанство заврши овако:

— Ево, видите, ћецо моја, сваки држављанин има у себи нешто, што се може употребити у корист народа и државе. Пустите, да сваки Мени приђе, и Ја ћу свакојега Мога поданика ставити на мјесто, са којег ће своју способност и подобност моћи улагати у рад на општем добру.

Бурним одобравањем присутни поздравише Господара и поћоше од Њега из Двора са појачаним увјерењем, да над нашом државом са висине пријестолом бли дух владаоца, који свакој вриједности зна праву цијену и погодан мјесто.

Цетиње, 15. децембра

Данас ће бити у Будви Нови отворене угарске делегације и у име владара отвориће их престолонаследник Франо Фердинанд, због чега угарски шетовци налазе да је то сигурна залогова за бољу будућност Угарске, те су престолонаследнику приредили сјајан дочек. Њихова радост је у валило већа што ће престолонаследник приликом лабарекон говорити.

Држави се да ће у хришћанско-еванђелијској страници у Бечу доћи до расцепка, пошто су многи чланови парламентарне и клерикалне тенденцијама неких вођа. Парламентарници су велики националисти и парламентаристи.

Многи листови јавили су, да је између Бугарске и Грчке постигнут споразум о либерализацији и уједињенију како на привременом, тако

и у политичкој акцији. Сад се тај глас дешавају као основан.

Тајванска комора одвојила је своје сједиште до 11. јануара.

Аустро-угарско министарство спољних послова није дозволило Порти, да оснује турски консулат у Мостару.

На екзитивни француских ројалиста, која је држави у Паризу, дошло је до кривих сукоба између ројалиста.

Из Владивостока јављају, да Русија ради на анексацију Монголије.

ЗА ШТО БЈЕЖЕ СТАРО-СРБИЈАНЦИ И СКАНДЕРЦИ У КРАЉЕВИНУ ЦРНУ ГОРУ

Ови су били као што сваки зна с Црногорцима заклето крвници. Међу њима је била велика и јака туђа пропаганда а тако него и владина. Свака пропаганда, која је међу њима ширила, била је начелно противу Црне Горе уперена. Ови Старо-Србијанци и Скандерци, или како их туђинци по наметнутом им језику називају Арбанасима, нијесу се дали завести на пропагандом и масним бакшишима, кад су неки од по одавна примали, него у одсудном тренутку ускочише код Црногорца својих такорећи ваздашњих кривака. Ово изгледа чудновато док се не савне прави узрок.

Прво је да кажемо, да ово нијесу Арбанаси из доње Арбаније који станују од Рибке Маје до Ејске Шкоме, која диве је доњу и горњу Арбанију — у доњој је доња и горња Тоска. Тако је Арбанаси политички подијелена међу Скадром и Дримом. Наше, тако код нас зване, Балканске од Јаворја на вијенцем одија на Машић, на па Ком, на Проклетима на Дрим, на Приштем Дримом до Дибре, биле су међа, која је диглила Зету и Ст. Србију. А од Јаворја вијенцем одија до на Острошке Грете на Пусти Дивац до на Залив Рибаски била је међа међу Зетом и Босном односно Херцеговином, а од запада дужином Зете кула је Јадранско Море, узимајући Котор и Пераст са которским заштитом, који су највише били самоуправни а по текад и три јачим државама сусједним.

Нашу стару Зету населио је Српски Народ кад се доселио на Балканско Полуострво. Није су раније насељени стари народи, међу којима је било и Арбанаса, као што нека мала мјеста и данас сведоче, по су све те старе народе у Зети Срби врло брзо надвладали па врло вјероватно и отјерали. Први српски краљеви били су у Зети, прва српска пријестоница био је Скадар на Ботани, док га је са другим приморским градовима уступило Ђурађ Балшић испред турке наједе онда моћној млетачкој држави. Између Брегмата Задримом и Дримом билаше мала државица „Дукађин“, с којим бјеше завладао наш гласовити Лека гонетан. Пријестоница му билаше Данина на брду истог имена изнад Задрима, а близу Дрима.

Послије Балшића владали су Зетом Црнојевићи и борили се у друштву са Скандер-бегом и Арбанијом, док их је притисла и освојила силна турска царевина г. 1468. која онда билаше застрашила цијелу Европу својом јуначком војском.

Војводи Ивану Црнојевићу простирача се држава овако: са Велија Планина слазио је на „Суви Поток“ с оне стране Кастрата до на Блато, на средином Крајине шестанске на Ливарску Плочу па данашњом црногорском границом на Каменички Мост преко Мркојевића и то све до године 1482. када га је турска сила притисла и тврде кршеше Црне Горе, с којом су и његови синови управљали до 1499. год. на више не могли него је оставили. У овај дио Зете, који је био под вођством Иваном Црнојевићем, спадају: Груди, Хоти, Клименти, Кастрати и Шкрели, који се данас налазе изван граница Црне Горе. Они имају живу успомену да су били под Црнојевићем у Црној Гори (као и Крајњани и Мркојевићи и околина Бара).

Пошто је наша стара Зета потвала под Турску Царевину, народ у њој, трпећи сваке муке, чвао је вјеру, име и обичаје српске. Срби и Арбанаси живјели су у узајамној сјози и љубави и пријатељали се међу собом. Многи Арбанаси живјели

су у Зети а многи пак Срби у Доњој Арбанији, што се види и по једноликости имена мјеста и на једној и на другој страни. Остале народности хришћанске, којима су Турци такође завладали и чинили насиља, могли су само за го отржати своје име, што су била послушне и мирно подносили турска насиља док су Срби увијек остали непокорни и светили се турском свирепству, те се за то и није смјело српско име ниједне поминати пошто је само име добило значење: „буњтовник“.

Турци су звали Српски Народ: „Рум“, „Булгар“, „Влах“, „Бошњак“ и „Аријут“, како им се где свиђало. За то је Српски Народ трио непрекидно прогонство и насиље од турских власти и то више него остали хришћани у Турској, јер су Срби били грозни осветници за љубав вјере, слободе и обичаја. Српски Народ у Зети и у Ст. Србији, гдје је могао и и како је могао бранио је своје светиње, у чему га је заштитавала и настањавала Српска Патријаршија у Пећи са свештенством чисто народним, док је могла. Но подстакнута од грчких патријаршија у Цариграду, турска влада укине Српску Патријаршију у Пећи. Онда Српски Народ у Ст. Србији и у Зети остаде без сваке добре наде и помоћи, а насиље грчкога свештенства почне му бавати све теже, него и самих турских паша. Овако запуштен Народ Српски већином се разбјеже, а остатак превтери у Ислам и Римокатоличанство са многим повластицама које су све до сада њихови потомци уживали, а које српски православни народ у Турској није могао никада добити. За то је лако и морао примити арбанашки језик мјесто свог српског језика, с којим се није смјо пријавити ниједно у друштву турском. На тај се начин укључено и ширио „шикпетарски језик“ из Скадра дуж Брђана Скадарских (Малесија Шкодра) до Рибке Црнојевића и широм цијеле Ст. Србије до па Пећи.

Др је могао Свештеници били на селени српско-православним народом, сјелом и окружица Васелењске Патријаршије у Цариграду издава рашко-арбанашком митрополиту Мелентију г. 1860 у којој му се препоручује да од 10000 народа српско-православнога из саме Задрме нападати бир, док митрополит већ и у то вријеме није нашао ни једне православне душе у Задриму. Таква је, ето, била пажња Васелењске Патријаршије над српским православним народом у Турској царевини.

Сва ова пласмена у нашој Скандерији па и по Ст. Србији имају и данас живу успомену да су грана од српскога рода и постоје јаке породице, које су у сродству са нашим породицама. И данас слава свога племе своје старо српско име и налагају српске бајраке, и то су све држали по староме календару до године 1838. кад им се то почело забрањивати од стране њиховог свештенства из политичких разлога. Муслиманима је то сасвим јавно забрањено Мола Камбер, највиши муслимански старјешина у Скадру. Тај Мола Камбер онда узиме једнога сина, који је био љубена девица у цијелом Скадру. Исте године, кад је то био забрањено, умре му син пријеком смрћу. Народ је то протумачио да га је Бог казнио што је забрањено народу муслиманском да слави своја крсна имена. Римокатолицима, којих је много већи број у нашој Доњој Зети, њихово свештенство није могло забрањити да и даље славе крсно име, само што су успјели толико да та крсна имена славе по новом календару, као што то практикују и данас сви од Цијевне до ријеке Маре. Муслимани и данас по селима славе тајно своја крсна имена, и то запале свијеће тај дан и моле се пред њоме Богу и својем патрону за помоћ и напредак свога дома.

За то, дакле, народ у Ст. Србији и Скандерији из својих душевних осјећаја бјежи од зулува баш у Краљевину Црну Гору. Да се овај народ осјећа свој само са Црногорцима, види се и по свима особинама сличним Црногорцима, као и по свима историским фактима, ма да му сви други нијесу ни приближно тако свој по дуну.

Овај народ неће одустати од овога свога душевног покрета нити под каквом силом пристати да угуши своја осјећања и покори се неправди, која му се наноси. Он је пун силнога свога убјеђења и пре-

гућа, и ништа му не може стати на пут да не пође тамо, куда га зову његове традиције.

Цетиње, децембра 1910. г.

Сердар **Раде Т. Пламенац**, држ. савјетник у пензији.

Дом Краљевске Владе

Са задовољством и поносом, које доноси постигнут успех, може се погледати на довршено здање *Дома Краљевске Владе*.

Пријестоница је добила велику модерну грађевину, која је украшава. Држава је подмирила једну пријекну потребу, коју је одавно осјећала.

Конац дјело краси! Замисао, која је створила одлуку за грађење Дома Краљевске Владе, добро је изведена. Грађевина је брзо свршена, и у њој су сједињени захтјеви користи и љепоте.

Није излишно сад, пошто је то дјело срећно довршено и пошто је резултатом свако задовољан, истаћи све тешкоће, кроз које је пролазила замисао за исто и којима се имао да бори рад на поминутој грађевини. Ово је потребно напоменути зато, да би се унапријед могло показати, како ће се и остала слична предузећа добро свршити, ако им се, као и за ово, буде прилазило са *увиђавношћу, трудом, вољом и одлучношћу*. О потреби, која је изазвала подизање *једнога великог здања у пријестоници* за сва надлежства централне државне управе, није нужно више ни дискутовати. Сада је увиђају и они — ако је таквих било — који је, на почетку грађења Дома Краљевске Владе, нијесу схватили у потпуноме обиму. Ма како да су велике материјалне жртве, оне су незнатне у сразмјери према користи од те огромне грађевине. Уштеда на офиту (киријама), на огријеву, на освјетљењу, на послузи — све је то велика корист, која ће учинити да ће се трошкови грађења Дома Краљевске Владе брзо исплатити, и да ће се, послје извјесног времена, са народа скинути терет бар за ту државну потребу. Осим тога, треба узети у обзир здравље државних службеника, који су прије физички много страдали, радећи у пређашњим влажним и тјескобним канцеларијама. Сад имају видне, суве и зими умјереном парном топлотом загријане канцеларије, које са те стране потпуно одговарају захтјевима хигијене и државноме достојанству. И једна држава, ма

како била мала и слаба у средствима, мора да пази на своје достојанство. Она мора на исто пазити више него ли велика држава, нарочито ако треба да служи као привлачна моћ за оне дијелове својега народа, који су изван њених граница. И мала држава може у минутијатури да дође до свију оних одлика, које великој држави уздижу њен углед.

Са онаквом великом, лијепом и солидном грађевином, каква је Дом Краљевске Владе, наша се земља може само поносити. У њој је оличена животна моћ наше државе. Кроз њу нечујним гласом говори дух напретка, којим су прожети први синови наше отаџбине. Она је свједок нашега рада и труда и доказ, да у нама има и воље и смишља, да корачамо са духом времена. Срећним довршењем те грађевине показало се, да једна држава, ма како изледала мала, никад није мала, ако њени управљачи имају воље и способности за рад. Примјер је заразан. Државна иницијатива подстиче и приватну. Неколико ваљаних, способних и савремених људи у стању су да и своју средину поведу правцем својега духа. Нека би и Дом Краљевске Владе био примјер у томе погледу, за којим ће се низати и остале потребне веће јавне грађевине и радови нашега општега напретка!

Сабор Хрватске и Славоније

— Сабор опет одложен —

Сједница сабора Хрватске и Славоније одложене су. Тако се сабор и по други пут састао, а није урадио ништа. Држао је само двије сједнице. Једна је била савијем формална, а на другој је извршен избор председништва.

У чему се састојала прва сједница, о томе смо још раније јавили. На другој сједници поднесени су прије подне извјештаји верификационог одбора о изборима посланика, када је дошло до оштре полемике око кандидата др. Богдана Мажуранчића. Послије подне је био избор председништва.

Са избором председништва јако се натезало. Банове присталице хтијеле су да протуре свога кандидата, али је са тиме ишло врло тешко. Јако се натезало. Трипут се гласало и на велике јаде релативном већином изабрани су владини кандидати.

За председника је изабран др. Најман, за првог потпредседника др. Пауратовић, за другог др. Шуперина, а за секретаре др. Алекса Ивић, др. Збјезовски, Хрвој, др. Кумичић и Винко Ловрековић. За саборског квестора изабран је др. Салавори. Послије тога изабрани су одбори: финансиски, за унутрашње послове, народну привреду, богоштовни, верификациони и саборски.

ве очи јуре кроз ноћаре по странама француског романа. Под орманом лежи похабани комитетски извјештај од прошле године.

— Прије је наша варош била у том погледу срећнија, рече Шарамкици, жмиркајући својим мирним очима посматрајући пањ како још гније; не прође ни једна зима, а да пам не дође по која нова звијезда. Долазиће знаменити глумци, пјевачи, а сад... Ђаво ће га знати! осим мађионичара и циркузијаца, нико и не долази, нема никаквог естетичког задовољства... живимо као у шуми, да... А сјећате ли се наше превосходство оног талијанског трагичара. — како га оно зову? — онај блондин високи... Дај Боже памети, А, да! Лујџи-Ериесто де Руџијеро... Велики таленат. — Снага! Једну ли реч преговори, а позориште се пролама. Моја Ана је много учествовала у његовом таленту. Она му је позориште израдила и улазнице за десет представа распродала... За то је он њу учио декламовању и мимици. Душа од човјека. Био је он ондје... да Вас не слажем прије, прије, двадесет година... не, мање, прије десет година... Анушка, колико је нашај Пини година?

— Десет! одговори Ана Павловна из свог кабинета. А зашто?

— Ништа, душце, само тако. На су и добри пјевачи долазили. Еј, бјеше то... Сјећате ли се *tenore di grazia* Пилетичина? Еј, душа је од човјека. Каква персона! Блон-

И најзад је нови председник уз вику и буку закључно други састанак и идући састанак заказао за 10. јануар.

И тако у мјесто да се земља изведе из *ex-lexa*, оно се сабор одлаже прије него је влада добила индемнитет и то на начин, који није никако законит, а још мање да је за одобравање. Сабор се одлаже са стола председника, који за овај свој поступак није хтио ни да чује за мишљење сабора и ако је био дужан да тражи од њега саизвољење.

Како од 1. ов. м. бан нема индемнитета, нити га је покушао да добије, то се земља налази у *ex-lexu*.

Из свега тога произлази, да се бан ријешо на крајња средства и да је од његове стране рукавица бачена.

Значи почеће се опет по старом. Бан Томашић је пошао трагом свога претходника.

Афера принца Максимилијана

— Саксонски принц у сукобу с папом —

Између папе и саксонског принца Максимилијана дошло је до сукоба. Тај сукоб произашао је од туда што је ту скоро у једној својој расправи принц Максимилијан истакао, да је кривичном папа расцеп између источне и западне цркве и да због њих не може доћи до уједињења. Због тога се од принца Максимилијана тражило изјашњење и наговаран је, да ово своје тврђење заглади како би се задовољио папа, али он то није у почетку хтио да учини, и тако је тај спор избио на јавност, те се о њему и шира јавност заинтересовала.

Како је принц Максимилијан наш познаник, јер је прошле године, путујући по српским крајевима, био у Црној Гори и у научној сврси обишао све наше црквене знаменитости, те се и ми нарочито заустављамо на овај спор, у толико прије што се он односи на уједињење источне и западне цркве.

Принц Максимилијан је велики поборник уједињења источне и западне цркве. Због тога се с великом марљивошћу посветио проучавању источне православне цркве и дошао је до закључка, да је она на правом путу. Из тога његовог уверења и никога је расправа, која је изазвала велику буру у европској штампи.

Принц Максимилијан син је саксонског краља Ђорџа. Рођен је 17. новембра 1870. год. Сад је у најбољим годинама. Изучио је правне науке у Лајпцигу. Неко је врјеме био официр у саксонској војсци. У то доба настао је у његовој души прелом. Одлучио се изврског сјаја и господства, па се посветио свештеничком чину. У Ахштету изучио је богословске науке, а 26. јуни 1896. год. примио је свештенички чин. Али овај његов корак био је велика невоља за саксонски двор. Саксонци су скоро сви лутерани, а владар им је римокатолик. Због тога је између саксонске владарске куће и народа било увјек великих противности, а кољак принца Максимилијана допринио је много, да се те противности још већа заоштре. Међутим је принц Максимилијан отишао у иноземство и придоквао. Био је у Лондону, Прагу, Паризу. Папа је хтио да га постави за епископа у Штрасбургу, али на то није пристао њемачки цар, јер би пруски утицај у Елсасу осла-

био. Тада је постављен за професора канонског права и литургије у фрајбуршком универзитету (Швајцарска), где се сав посветио богословској науци. Кад су у Француској разријешене калуђерске конгрегације, а школска настава предата свјетовним учитељима и учитељицама ишао је у Париз у уверењу, да ће спријечити прогон калуђерских и калуђеричких конгрегација. У ту сврху посетио је председника републике Лубеа, али Лубе му није вратио посету; послје тога отпутовао у Рим, да посети талијанскога краља, због чега је дошло до кидања између римског папе и француске републике.

Послије овог неуспеха на црквено-политичком пољу посветио се проучавању источне православне цркве, а нарочито испитивању свега онога, што дијели источну од западне цркве. Зато је 1903. год. путовао по Истоку, да литургију проучи у Светој Земљи и Сирији. Прошле године путовао је по нашим крајевима у истом циљу. Проучавањем источне цркве утврдио је, да су римске папе узрок, што се одјелила западна од источне цркве. То своје мишљење изнио је у листу „Рим и Исток“. Ту је поново истакао, да свемоћ римског папе почива на лажним Исидоровим декретима, а да су ти декрети лажни, што данас не пориче ни један канонист. Да би се омогућило спајање источне и западне цркве, тражио је самоуправу за источну цркву и да епископи нијесу дужни римском папи давати принос и пошту, који сада дају римски бискупи и кардинали. Он не налази велике догматичке разлике између источне и западне цркве, па са стога за расцеп криви римске папе, који су били објесни и грамзљиви. Непогрешивост римског папе сматра он злочиним. Стога тражи, да се укине све оно, што је западна црква сама створила без пристанка источне цркве, а то значи, да потпуно усваја становиште православне источне цркве. Само се по себи разумије, да римски папа није могао кукте пријећи преко тврђења једног свештеника и професора богословије, па ма да је он рођени брат данашњег саксонског краља. Зато је папа тражио, да принц Максимилијан свој чланак опозове, а ако то не учини — биће искључен из римске цркве.

Да не би био проглашен за јеретика, принц Максимилијан је морао поустити. Он је послао папи оштри писмо, у коме је изјавио да се покорава вољи папине. И на томе ће, изгледа, цијела ствар лећи. Овај догађај много казује. Види се, да се у римској цркви много мисли о спајању источне и западне цркве, само што римске папе траже, да се источна црква безусловно покори њиховој свевоћи, а принц Максимилијан је пошао другим путем, па је тако дошао у сукоб са папством.

Мисли

Каже се: борба је живот, али та борба успјешна је само тако ако човјек побједи самога себе.

Човјек тражи своју срећу често пута по шпелом свијету, а заборавља да она лежи у самом њему.

Кад човјек не би патио, не би умно да цијени добре стране свога живота.

— Мени је, тата седам година! — рече Коља, приномачети малишан са причурастим лицем и тамним као угарак власима.

— Да, остарио си, па и оне енергије нема више! — пристаде на то Јончев, уздишући. Виш шта је узрок... старост, братан! Нових иницијатора нема, а пређани остарише... нема више оне ватре... Ја сам био први помоћник ваше Ане Павловне... хоћемо ли иприведити патриотско вече, дугију, или кога знаменитог дошљака потпомоћи — све сам бацио и прихватио сам се тога. Једне зиме, сјећам се, ја сам тако радио, да сам се разболело... Нећу никад заборавити ту зиму! Сјећате ли се кад смо ипривели са вањом Аном Павловном ону представу у корнет пострадалих од пожара?

— Које бјеше то године?

— Није давно било! *седамдесет девете*... Не осамдесете, чини ми се! Дозволите, колико је нашем Вањи година?

— Не! викну Ана Павловна из кабинета.

— Но, онда ће бити, прије шест година...

Да, братан, онда се радило! А сад нема више тога! Нема те ватре!

Јончев и Шарамкици се на једном замислише. Трљајући пањ у камину плану још једном и претвори се у пепео.

ПОДЛИСТАК

ЖИВА ХРОНОЛОГИЈА

— А. Чехов —

превео Михаило Ковачевић.

Гостиница соба савјетника Шарамкица обавијена је подугаком. Велика лампа од туче са зеленим стаклом а *la* украјинска поћ обасјава зидове, намјештај и лица... По кад што у подугаком камину плаве тврђајући пањ и за миганат обасја лица бојом зрака великог пожара, али то ни мало не квару општу хармонију. Општи тон, како би то сликар рекао, очуван је. Пред камином у фотељи, у позн човјека који је тек ручао, сједи Шарамкици, постарији господин са сивим чинионичким бакенбардима и мирним измишљачким очима. На лицу му се огледа нежност, а уснице му показују неки тужан осмјех. Крај његових је ногу, пружајући их камину и лијено се протежући малој столци, виде губернатр Јончев, појачи човјек четрдесетих година. Крај клавира играју се деца Шарамкица: Пина, Коља, Вања и Вања. Из подуга отворених врата, која воде у кабинет г-ње Шарамкицине, долази јака свјетлост. За вратима, сједи за својим писачким столом жена Шарамкица, Ана Павловна, предеједница мјесног женског комитета, живахна и пикантна дама, тридесетих година (са малим ревићем). Њене црне, жи-

Прекинута телеграфска веза. Од прошле ноћи је прекинута телеграфска веза са Никшићем. Биће да је негде гром ударио у спроводнике. Наређена је оправка и веза ће одмах бити успостављена.

„Промјена курса у Ц. Гори“. Београдске „Вечерње Новости“ доноси на уводном мјесту чланак под насловом „Промјена курса у Црној Гори“.

Сасвијем умјесно! Цетињска општинска управа издала је ову наредбу:

„Већи дио становника вароши Цетиња слабо се одазива наредбама општинске управе у погледу чишћења снијега са калдрма (тротоара) и кунета испред својих кућа, односно дућана, авлија и радионица. Кад се овоме у будуће не би поклонили озбиљнија пажња, било би доста случајева да уђе вода у поједине станове на Цетињу, због њиховог ниског терена, те би тијем појединци били знатно оштећени, а уз то кроз варош не би било правилног саобраћаја, већ би му усидрена вода то потпуно спрјечавала.“

Поводом горњег Кр. Обласна Управа, својим актом од 15. новембра т. г., а с одобрењем г. Министра унутрашњих дјела — издала је наредбу: Да се они грађани вароши Цетиња, који на опмену општинске полицијске власти, одмах не почисте снијег испред свога стана, дућана, радионице и намјешћа (плаца) — са тротоара и кунета — узимају на одговорност и влашћу Предсједника Општине кажњавају казном коју прописује § 330 Кривич. Законика (од 5—30 пернера.)

Горња наредба саопштава се свијема којих се тиче с препоруком, да се не у будуће придржавају.“

Горњу наредбу општинска управа објавила је још 24. прошлог мјесеца. Међутим, од прекијуче имамо нови снијег и бљузгавицу. Колико смо примјетили, наредба се свуда не врши тачно. Снијег није очишћен са свију тротоара. То не би смјело бити. Жалосно је, што се и долази докле, да се овакве наредбе морају објављивати. Оне су само доказ слабо развијене свијести о општем добру. Опште је добро свијелога пријестоничкога грађанства, да сваки пред својом кућом очисти снијег са тротоара. Кад сви то ураде, тад ће се пјешачки саобраћај вршити тротоарима, а не средином улица, по оној води и бљузгавици. Колико ли њих због тога општега немара изгуби своје здравље! О угледу пријестонице, који јако од тога страда, не треба ни говорити. Вријеме је једном, да и наше грађанство, без притиска оваквих наредба, чини своју јавну дужност. Снијег очистити у једној пријестоници са тротоара испред кућа — то је јавна дужност, коју сваки сопственик дугује себи и своје ближњем. Ко ту дужност пренебрегава, ту је § 330. Кривичнога Закона, који ће га научити да добије појам о реду и општем добру, којег без реда не може бити.

Зато је наредба општине за чишћење снијега сасвијем умјесна и добра. Још би само било жељети, да се органи надлежне власти постарају, да се сваки по тој наредби и управља. Позорници на улицама имају право и дужност, чим примјете да снијег испред нечије куће није очишћен, да сопственика опмену, у противном да га пријаве власти и поступи по закону.

Свечана представа. Н. Позориште даје сјутра у вече свечану представу у част имендана Њ. Кр. В. Краљевића Престолонашљедника, која се састоји из три комада.

Концерат. Пјевачко Друштво „Његош“ приредиће 17. ов. мј. у част имендана Њ. Кр. Височанства Књаза Нашљедника, концерат са игранком и котиљоном. У колико смо дознали, можемо рећи да и поред овако рђавог времена друштво се стара да учини што свештанију забаву, а да ни посјетиоци — даме — не би имале неприлике збор рђавог времена, друштво се постарало за кола, те ће тако у случају рђавог времена свака дама доћи колима на забаву.

Електрично освјетљење. У електричном освјетљењу опет је настало неко попуштање и занемаривање. Свјетлост је све слабија. На улицама не горе све свијетилке (сијалице). Синоћ је горела свака трећа и четврта! Неке су веома слабе. То тако не иде. Кад се нешто ново заводи, треба радити савјесно или никако.

Промјена времена. Послије пет шест дана лијепога и ведрога времена, које је било прво у минула три мјесеца, од једном се од ономад наоблачило и почела падати киша па за њом снијег. Иза снијега, који је прилично нападао, окрену киша са вјетром, и сад имамо праву слику и прилику цетињске зиме: кишу, снијег, бљузгавицу, град. Синоћ су сијевале и муње и ударали громови, а око поноћи падао је град као у сред љета. Тек да имамо комплет свију природних непогода! И данас је падала киша. По улицама пријестоничким не може се крочити од воде. Кијавице и инфлуенце на дневном су реду.

Народна Скупштина

— Извјештаји са сједница —
Х редовни састанак

Цетиње, 13. децембра

Предсједник је отворио сједницу послнице три сата у присуству министара унутрашњих дјела, финансија, војног и приврете. Послије чега је секретар прочитао молбе и жалбе.

Позорник Вук Кривоковић износи приједлог о отварању провачке школе, која би од идуће године онда отворена, трајала три године и у њу се прамали ученици, који су свршили најмање четири разреда гимназије.

Прелази се на дневни ред: приједлог закона о измјенама у закону о административној подјели.

Извјештај Филипа Протић чита извјештај одбора о овом приједлогу.

Приједлог се састоји у томе, што се оставља увијавности владе његово извршење, а у границама буџетске могућности. Државни Савјет је ову измјену одбацио, а одбор је измјенио у толико, да се закон о административној подјели има изводити према неопходној потреби, а у границама буџетске могућности, истичући да се обласна управа на Андријевци почетком нове године отвори. Крсто Поповић је поднио одвојено мишљење, тражећи да се што закон од 12. фебруара ове године одбаци.

Први је узео ријеч министар унутрашњих дјела, Марко Ђукановић, који изјављује, да су ондашње потребе изазвале овај закон и како се влада увјерила, да није дошње одговарао потреби, због чега га није хтјела ни да изводи, зато се сада и подноси ове измјене. Он и сам, вели, увиђа, да овај закон није онакав такав треба да је и да је бољи приједлог који је поднио С. Вулетић са друговима, али и поред тога он налази, да цео закон овај не треба одбацивати, него га задржати. На крају изјављује, да је отварање обласне управе на Андријевци од неминовне потребе, те зато и усваја извјештај одбора.

С. Вулетић указује на историју овога закона и замјера што овај закон није уведен у живот, истичући да је то целисходно било, али незаконито и изненађује се што га влада није одмах замјенила новим. Слажући се са мишљењем Државног Савјета, он тражи да се овај закон укине и замјени старим законом, јер ако се то не би учинило постојала би бојазан, да се уведу обласне управе и на Ријци и другим мјестима.

Министар унутрашњих дјела, М. Ђукановић, одговара предговорнику, да владин поступак са овим законом није незаконит, јер да је влада хтјела да се овим

законом користи, њој не би ништа смијетало да uvede нове обласне управе. Што се тиче обласне управе на Андријевци, то је насупина потреба.

Душан Вукотић осврће се на издвојено мишљење Кр. Поповића и вели да оно садржи контрадикције и да му је главна циљ, да зажали на неписмено чиновништво, чудећи се Народног Представништва што их толико толерира.

Мирко Мијушковић налази да су прилике кад је овај закон донесен исте као и сада и није никаква стварна потреба изискивала повећање броја обласних управитеља. И кад се зна да ни за пет обласних управитеља нема људи, још мање ће их бити за десет, а те положаје треба да заузму људи високе спреме. На крају изјављује, да нема ништа противу неписмених људи, али да их треба замјенивати спремиим. Слаже се са одвојеним мишљењем К. Поповића.

Министар унутрашњих дјела одговара му, да је закон у оним приликама био целисходан, али да се налази да сада није, али да се не може сложити са мишљењем Држ. Савјета. На крају се објашњава са Мијушковићем.

Саво Вулетић се осврће на говор министров и Д. Вукотића, бранећи гледиште своје и замјерајући им, што даје повода министру унутрашњих дјела, да се са њиме објашњава, указујући му на потребу оснивања обласне управе на Андријевци, као и Д. Вукотићу, да се изјасни. Тога ради узима ријеч и М. Мијушковић објашњавајући се са министром.

Извјештај Филипа Протић увоређује мишљење Крста Поповића, прве и сада и износи како сада себи противу ријечи.

Павле Вујисић говори у прилог отварања обласне управе на Андријевци. За сам закон налази да има мања, али да га треба задржати све до год се не донесе нови.

Раде Радовић одговара на замјере С. Вулетића и М. Мијушковића, изјављујући да не би рад био да се у Скупштини понавља оно што је било већ о неписменим људима.

Д. Вукотић објашњава да се увођење обласне управе не коси са уставним одредбама у погледу избора посланика.

Саво Вулетић се објашњава са предговорницима.

Приступа се гласању у начелу. За приједлог су гласали 44, против 4, а један се уздржао од гласања (М. Николај).

Приједлог по пројекту у појединостима је примљен без дебате. За ње гласало 39, против 3, а један се уздржао од гласања.

Предсједник је закључио сједницу у 5 сати, а М. Поповић је за 15. ов. мј. с државним Савјетом приједлог закона о измјенама у закону о парохијском саопштењу, приједлог закона о измјенама у закону о измјенама и приједлог закона о измјенама у закону о измјенама и приједлог закона о измјенама у закону о измјенама.

Књижевност

На знање. — Пошто је већ оштампа на у засебним књижицама педагошка расправа „Напомена о темпоу и учитељском реду“ од Ђ. Шалићера, писач учитељског молба и напјеренике, који то досада није у учишћу, да му што прије претплату узмете као и навијесте га, да ли ће им и већи број књига послата него је претплатљено.

НА ЗНАЊЕ

Поводом огласа у 55 броју „Гласа Црногорца“ од 11 децембра о. г. којим се износи на јавну продају **МОЈА КУЋА** у овој Вароши на Балшића пазару **ЧАСТ МИ ЈЕ ДОСТАВИТИ ДО ЗНАЊА МОЈИМ ДУЖИТЕЉИМА И ДУЖНИЦИМА** као и свима онима с којима има **ТРГОВАЧКИХ ВЕЗА**, да је продаја моје куће наређено за исплату једног дуга Поштанско-Телеграфског Одјелства Министарства унутрашњих послова, који ја не признајем пошто је већ давно измирен.

Докученат о томе, да је тај дуг за иста измирен подијела сам Овд. Кр. Обласном Суду уз тужбу за обнову поступка, коју је Суд примио те сада очекујем другу пресуду судску у поновном поступку, којем ће се утврдити исплата дуга а тијем данком и опозвати рјешење Општинског Суда о продаји Моје куће.

Цетиње, 12. децембра 1910. г.

СТАНИЦА В. ПИПЕР.

КЊИЖАРА И ПАПИРНИЦА

Ш. Г. Лазковића

НИКШИЋУ

Препоручује своје велико стовариште школских, научних и забавних књига.

Велики избор календара за 1911. год., као: Велики Орао, Србобран, Касино, Ружица, Шалићан, Србин, Црногорац, Годшњак итд. као и цених календари, писачег, цртаћег и канцеларијског прибора, као и свих љичких потреба.

Велики избор паравозврених календарица, као и за свјетилке о Крстоу имену, Божићу, Ускрсу и Новој Години.

Продаја на велико и на мало. Прима претплату на сваку нововиздану књигу на српском и на осталим европским језицима.

2-10

1—50

МОЛИМ ЧИТАЈТЕ!

ПРОЦАЈЕ СЕ

Црквени кажез од најчистијег сребра са прибором од шест комада за **двје стотине педесет перпера**. Ко га жели купити, нека се пријави Администрацији „Цетињ-Вјесника“.

3—6

НА ЗНАЊЕ

Извлачење бројева за дугују бинисла

„СОРОНА“

биће 20. децембра, у Општинској Управи.

Молим све оне, који најесу заједно узете бројеве — због којих је и затрпано извлачење — да то учине риге извлачења, јер ће послје бити касно.

Цетиње.

П. ЈС. Лазаревић.

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

ВАЖНО! **ВАЖНО!**

ЗА

ОБУЋАРЕ

ТРГОВАЧКО СТОВАРИШТЕ КОЖА

Ф И Л И А Л А

Ашер С. Алкалај

У ДУБРОВНИКУ

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ СКЛАДИШТЕ НАЈБОЉИХ СВАКОВРСТНИХ

К О Ж А

И СВИХ ДРУГИХ ПРИПАДАКА ЗА ОБУЋАРСКЕ РАЂЕ

Уз творничке цијене

НАРУЏБИНЕ ОБАВЉАЈУ СЕ БРЗО И ТАЧНО

НА ВЕЛИКО И НА МАЛО

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

2-25